

مرغ سحر

سایه‌استادپردوام

مسعود شعاری

● سال‌های سال مردم این سرزمین به‌واسطه هنر این مرد بزرگ، عمق و وسعت هنر موسیقی و حتی موسیقی تنیده‌شده به تاروپود ادبیات ایران را با خون و گوشت و پوست خود نسل به نسل لمس کردند و شاید اگر بگویم که از تلاش‌های ایشان هم بود که نسل‌هایی با فرهنگ و هنر اصیل کشورشان گره خورده‌اند و آن را عمیق‌تر حس می‌کنند، اغراق نکرده باشم. موسیقی و شعر و ادبیات ایران‌زمین سال‌ها با صدا و هنر این بزرگمرد در زندگی و دل مردم رسوخ کرده. به بهانه تولدشان خواستیم زحمات و جایگاه والای ایشان را قدر بدانیم. امید اینکه سایه ایشان بر سر هنر و مردم این سرزمین پردوام باشد.

مرجع موسیقی خواهدماند

سعید فرج‌پوری

● از استاد شجریان گفتن برایم از هر چیز سخت‌تر است و سهل‌تر... سهل است که همراهی و همکاری بیش از ۳۰ سال با او و برایم زیباترین خاطرات ارزشمندترین تجربیات را به بار آورده و دشوار است که هرچه از او بگویم در قامت بلند هنرش کوتاه است. نیک می‌دانم که دلنگشان هستم و آرزویم بهبودی ایشان است. او بیش از هرکسی قدر و ارزش هنر والای ایرانی را می‌داند و آثارش در شناخت شعر و موسیقی سه نسل از ما را متأثر از خویش ساخته و بدون شک آنچه از آواز ایرانی برایمان به یادگار است برای نسل‌های فردا به‌عنوان مرجع موسیقی خواهد ماند. او که با وجود جایگاه والای هنری‌اش همیشه خود را از مردم و در کنار مردم می‌داند... استاد شجریان عزیز، زادروز خجسته‌ات بر همگان مبارک.

مرغ خوش‌خوان خاطرات ما

علی قفسری

● امیدوارم مرغ خوشخوان خاطرات ما، اسطوره آواز ایران، استاد محمدرضا شجریان، بار دیگر شکام تاریخ موسیقی ما را تبدیل به سحر کنند. زادروزشان خجسته و تولدشان مبارک باد و برایشان آرزوی آرامش و بازیابی سلامتی می‌کنم.

جارجی

«فرمزودیکران» روی صحنه

- گروه هنر:** پردیس تاتار

«شهزاد» میزبان نمایش «فرمز و دیکران»، به کارگردانی بهمن معتمدیان است. به گزارش ایسنا، این نمایش که متن آن ازسوی محمد یعقوبی نوشته شده،

اجرای نهایی کارگاه «قدرت سکوت» است. کارگاهی که با مدیریت بهمن معتمدیان و حضور استادان میهمانی مانند هوتن شکبیا، فرهاد آبیش، بهاره رهنما، سروش صحت وو... هنرچویان را ضمن آموزش مبانی بازیگری،قدم‌به‌قدم با مراحل شکل‌گیری یک تئاتر حرفه‌ای آشنا کرد. بهمن معتمدیان، نویسنده‌ی را با هوشنگ گلشیری تجربه کرد. تئاتر را با حمید سمندریان و سینما را از عباس کیارستمی آموخت. اولین فیلم بلند او به نام «خستگی» در بخش مسابقه «جشنواره ونیز» به نمایش درآمد.آخرین تئاتر اجراشده از او نیز «آوازخوان طاس» با بازی سروش صحت، بهاره رهنما، هوتن شکبیا، فلاحم جنیدی، هومن برق‌نورد و امید روحانی در تماشاخانه ایران‌شهر اجرا شد. یکی از نکات قابل‌توجه کارگاه «قدرت سکوت» پروژه پایانی آن است که در پایان هر دوره، هنرچویان به شکلی حرفه‌ای و عملی، آن را روی صحنه خواهند برد. نمایش «فرمز و دیکران» در روزهای دوم تا ششم مهرماه در پردیس تئاتر شهرزاد روی صحنه خواهد رفت.

«تمارض» در جشنواره لهستان شرکت می‌کند

● **گروه هنر:** فیلم «تمارض»، به کارگردانی عبد آبیست، به‌عنوان تنها نماینده آسیا در بخش مسابقه فستیوال «آرس» (ARS INDEPENDENT راهی لهستان می‌شود و با شش فیلم از سراسر دنیا رقابت می‌کند. این فستیوال از ۲۶ سپتامبر تا اول اکتبر (۲ تا ۹ مهر) در شهر Kotawice لهستان برگزار می‌شود. «آرس» در کنار جشنواره ورشو، از مطرح‌ترین فستیوال‌های لهستان است و هرساله فقط هفت فیلم را در بخش مسابقه می‌پذیرد. «تمارض» از ایران تنها نماینده آسیا در این دوره از جشنواره است.

بهناز شیربانی: مدتی قبل بیانیه‌ای از سازمان سینمایی، تکلیف اکران برخی فیلم‌ها در ایام ماه محرم را روشن کرد. بیانیه‌ای که طبق آن نمایش فیلم‌های «نهنگ عنبر ۲»، «ساعت ۵ عصر»، «اکسیدان» و «من و شارمین» متوقف می‌شود. در متن نامه مدیرکل سینمای حرفه‌ای خطاب به رئیس شورای صنفی اکران نوشته شده: «از آنجایی‌که نمایش فیلم‌های شاد و طنز در ایام ماه محرم و عزاداری سالار شهیدان شایسته و جایز نمی‌باشد و درحال‌حاضر درباره برخی فیلم‌های سینمایی به احتمال قوی این هم‌زمانی صورت خواهد گرفت؛ بنابراین خواهشمند است اقدامات مقتضی دراین‌باره صورت گیرد».

مدت زمان زیادی از رسانه‌ای شدن این ابلاغیه نگذشت که علی سرتیپی، مدیرعامل فیلمران، اعلام کرد فیلم مه‌ران مدیری که با نام فیلمی کمدی نمایشش را آغاز کرد و به گفته کارگردانش کمدی متفاوتی نیز هست، تغییر ژانر داد و سرتیپی عنوان کرد فیلم مه‌ران مدیری کمدی نیست و شامل حال دست‌وراعمل وزارت ارشاد مبنی بر توقف فیلم‌های کمدی نمی‌شود و نمایش فیلم می‌تواند در ایام محرم ادامه داشته باشد!. برخلاف ادعای سرتیپی، فیلم‌نامه «ساعت ۵ عصر» نیز ۹۳ تا‌کید بر ژانر کمدی در بانک فیلم‌نامه خانه سینما ثبت شده و آبان ۹۵ هم پروانه ساخت آن باز هم در گونه کمدی صادر شده است.

از اکران نخستین ساخته سینمایی مه‌ران مدیری

«ساعت ۵ عصر» و یک‌بام‌ودوهوای اکران در ماه محرم

این کمدی را تراژدی فرض کنید

نقیض از «ساعت هفتم»

فیلم «من و شارمین» هم از دیگر فیلم‌هایی است که اکرانش در روزهایی که فیلم‌های کمدی از نمایش منع شده‌اند، سالن‌هایش را در اختیار دارد و به گفته سازندگانش این فیلم هم صرفاً کمدی نیست!. محمدرضا فرجی، مدیرکل سینمای حرفه‌ای سازمان سینمایی، در گفت‌وگو با «سینما» به این موضوع اشاره می‌کند و می‌گوید: «بخش‌نامه‌ای که خطاب به شورای صنفی نمایش صادر شد، بیشتر جنبه یادآوری داشت نه ابلاغیه. درباره مصادیق هم در ماه محرم در نظر گرفته شده است.

«ساعت ۵ عصر»، چند هفته‌ای گذشته و با وجود تبلیغات وسیع تلویزیونی و محیطی، تنها در هفته‌های نخست اکران توانست مخاطبانش را به

سالن‌های سینما بکشاند و به مرور دچار افت فروش در گیشه شد و توانست رکوردشکنی در گیشه را

که سازندگانش انتظار داشتند، به ثبت برساند.

بااین‌حال، این فیلم سینمایی نیز به روزهای انتهایی اکرانش نزدیک می‌شود و مشخص نیست به چه دلیل توجیه‌گیرکمدی‌بودن فیلم برای ادامه اکران در ماه محرم در نظر گرفته شده است.

مختلف داخلی و خارجی بخش‌هایی از این گفت‌وگو که انتقادهای تندِ به صداسوسِما داشت را انعکاس دادند تا مطالب آن انعکاسی ویژه پیدا کند. گفت‌وگو زمانی منتشر شد که آقای علیرضا عطار به‌عنوان مدیر آقای احمدی‌نژاد جای آقای عطریانفر را گرفت و تیم همشهری‌جهان (آقای قوچانی و همراهانشان) از روزنامه رفته بودند، اما ما، قدیمی‌های همشهری ماندیم و همشهری‌جهان را با مدیریت آقای ناصر کرمی منتشر می‌کردیم.

عصر همان روز در انجمن صنفی روزنامه‌نگاران جلسه هیئت‌مدیره بود و من هم به‌عنوان بازرس در جلسه حاضر شدم، که یکی از بزرگان و پیش‌کسوتان هیئت‌مدیره، روزنامه‌به‌دست آمد داخل جلسه و گفت: آقای مختاباد، این چه کاری بود تو کردی؟ پاسخ دادم چه کاری؟ گفت: چرا این گفت‌وگو‌ی به این مهمی با آقای شجریان را دادی به همشهری؟ پاسخ دادم من خبرنگار روزنامه همشهری هستم و طبیعی است که مطلبم را ابتدا به روزنامه خود می‌دهم. با تأسف همراه با عصبانیت گفت: بابا این همشهری باید زمین بخوره و نباید راستی‌ها را با این مطالب تقویت کرد.

اینجا بود که علیرضا رجایی وارد گفت‌وگو شد و به‌اعتراض گفت: چرا همشهری باید زمین بخوره؟ وقتی همشهری و مدیرانش این قابلیت و پذیرش را دارند که حرف‌های استاد شجریان را بدون سانسور منتشر کنند؟ و جلوی خبرنگارشان را نمی‌گیرند که نرو با شجریان گفت‌وگو کن! چرا باید چنین رسانه مهمی را به سمت تهی‌شدن سوق بدهیم؟ و بعد ادامه داد: آقای مختاباد کارمند این روزنامه است و طبیعی است که باید مطالبش را اول برای این روزنامه اختصاص دهد. سپس با صورتی خندان رو به من کرد و گفت: تا زمانی که امکان انتشار دارند از این تریبون مهم استفاده کن».

البته آقای شیخ‌عطار بعد از چاپ این گفت‌وگو سخت تحت فشار قرار گرفت و چند روز بعد مطلبی با اسم مستعار و بدون هماهنگی با من و شبانه در صفحه علیه استاد شجریان کار کرد. رفتم معترض شدم. با لحنی طلبکارانه گفت: مگر فقط باید از شجریان تعریف کرد؟ این نقد

قرار بر این شد که شورای صنفی نمایش در جلساتی فیلم‌های مدنظر را مشخص کند. به همین دلیل، در بخش‌نامه اشار‌های به نام هیچ فیلمی نشد». فرجی از برگزاری جلسه‌ای با حضور اعضای شورای صنفی اکران درباره بررسی مجدد این موضوع خبر داد و گفت در صورت لزوم و پس از بررسی مجدد، نام فیلم‌ها به صورت مصدافی به شورای صنفی نمایش اعلام خواهد شد. او در پاسخ به اینکه آیا احتمال تغییر ترکیب اکران پس از جلسات وجود دارد، گفت: «بله احتمال آن وجود دارد و در صورتی که در این زمینه به نتیجه مشخصی برسیم، حتما اقدام خواهیم کرد».

طبق پیگیری‌های «شرق» ظاهراً تغییری در اکران‌های تعیین‌شده ایجاد نخواهد شد و دو فیلم «من و شارمین» و «ساعت ۵ عصر» در ایام ماه محرم به اکران خود ادامه خواهند داد. این در حالی است که هیچ‌یک از مدیران سازمان سینمایی، پاسخ روشنی به شرایط حال حاضر اکران در ایام ماه محرم ندادند.

پرسش اینجا است که هر سال معمولاً نمایش فیلم‌های کمدی در ایام ماه محرم امری متداول نبوده و تداخل و اکران دیرهنگام فیلم‌های کمدی نیز مانع ادامه اکرانشان در این ایام شده است. به نظر می‌رسد امسال اکران فیلم‌هایی که کم‌وبیش رگه‌هایی از کمدی در آنها دیده می‌شود و به نام فیلم‌های غیرکمدی به اکرانشان ادامه می‌دهند، تا حدی مصداق نابرابری در اکران را پررنگ‌تر می‌کند.

آقای شجریان بود و شما برو چند تا منتقد پیدا کن و این مطلب را هم نقد کن ما منتشر می‌کنیم. من البته همین کار را کردم و دو روز بعد یک صفحه رویپیمان در دفاع از استاد شجریان را آمده کردم اما آقای شیخ‌عطار به قولش وفا نکرد و اجازه انتشار آن مطلب را نداد.

خاطره دوم: روزهای بعد از خرداد ۸۸ بود و هنوز دفتر انجمن صنفی پلمب نشده بود. آقای رجایی در انتشارات کام نو مستقر شده بود و ازجمله کارهای تازه‌ای که انتشار داده بود، کتاب «راز مانا؛ گفت‌وگو با استاد شجریان» بود. ناشر قبلی کتاب را، که تا به امروز تنها کتاب زندگی‌نامه مورد تأیید استاد است، بسیار نامناسب توزیع می‌کرد و آقای رجایی ضمن آنکه در طراحی جلد آن ابتکاری به خرج داد، عملاً کتاب را دوباره زنده کرد تا روی پیشخوان دیده شود.

باری، ایشان از من خواست که سری به دفترش یزنم در خیابان شریعتی (بالا‌تر از طالقانی) و من به آنجا رفتم و ضمن صحبت از برنامه‌ریزی‌های آینده‌ای که برای نشرش داشت، صحبت‌هایی کرد از بخش‌هایی از کتاب استاد که منتشر نشده بود و می‌گفت درصدد است در چاپ بعدی آن را تکمیل کند. به او پیشنهاد دادم که بهتر است با استاد یک هماهنگی صورت گیرد برای تکمیل این گفت‌وگو تا کتاب پرویمان‌تر منتشر شود. از این پیشنهاد استقبال کرد، اما متأسفانه فضا به سمتی رفت که نشد. همچنان‌که بعد از آن سال‌ها آقای شجریان هم اجازه کسرت نیافت.

اما ماجرای جالب‌تر این است که انتشارات کام نو در دوره آقای روحانی نیز اجازه حضور در نمایشگاه کتاب را نیافت. درحالی‌که واقعا آقای رجایی در آن روزها می‌خواست به همین نشر بچسبد و کار فرهنگی‌اش را روی آن متمرکز کند. ناگهی به فهرست کتاب‌های این انتشاراتی نشان می‌داد. اگر اجازه می‌دادند کار آن ادامه می‌یافت به قطع و یقین ازجمله ناشران برجسته این روزها بود. امید که آقای رجایی و نیز استاد شجریان بهبودی کامل پیدا کنند و وزارت ارشاد دولت آقای روحانی نیز اجازه دهد این انتشارات باظرفیت و کیفی کارش را استمرار دهد و بر سر راهش موانع ریزودشت ایجاد نکنند.

تمجید ایندی‌وایر از لیلا حاتمی و عباس کیارستمی

اشاره به فیلم کبی برابر اصل و بازی ژولیت بینوش می‌نویسد: یکی از مواردی که به طور پیوسته درباره فیلم‌های عباس کیارستمی جالب است، این است که چگونه کیارستمی احساسات را به‌خوبی نشان می‌دهد و به نظر می‌رسد ذهن را براساس دل تنظیم می‌کند و کیارستمی مهارتی باورنکردنی برای درک اینکه کدام بازگر می‌تواند این حس را بهتر از همه منتقل کند، دارد و این فیلم او مانند فیلم «پیش از طلوع» طبیعت ناب رابطه را به شکلی درخشان ارائه می‌کند. همین مسئله در بازی ژولیت بینوش نیز مشهود است و او نیز بسیار چشمگیر بازی می‌کند و یک نقش رازآمیز را به‌خوبی نشان داده است. در فهرست ایندی‌وایر؛ ایزابل هویر برای بازی در فیلم «او» ساخته پل وروهوف، اوما تورمن برای «بیل را بکش» ساخته کوئنتین تارانتینو، ساندرا هولر برای «نونو اردمن» ساخته مارن آده، پائولینا گارسیا برای «گلوریا» ساخته سباستین لیو، جنون دو-یون برای «آفتاب مخفی» ساخته الین چاپک-دونگ، وایلیا دیویس برای «حصارها» ساخته دنزل واشنگتن، دانبلا وگا برای «یک زن شگفت‌انگیز» ساخته سباستین لیو، نانومی واتس برای «جاده مالهالند» ساخته دیوید لینچ، آلن برستان برای «مرثیه‌ای برای یک رؤیا» ساخته حسان ارنوفسکی، لورا لینی برای «می‌توانی روی من حساب کنی» ساخته کیتی لورکان در رتبه اول تا دهم قرار دارند.

در فهرستی که وب‌سایت ایندی‌وایر از بهترین نقش‌آفرینی‌های بازیگران زن در قرن بیست‌ویکم ساخته کتی حاتمی، لیلا حاتمی در کنار چهره‌هایی مانند ایزابل هویر، ژولیت بینوش و اسکارلت جوهانسن جای دارند.

زیر آسمان فیروزهای

معرفی آثار راه‌یافته به مرحله دوم جایزه «شاملو»

● آثار راه‌یافته به مرحله دوم داورِ سومین دوره جایزه شعر «احمد شاملو» معرفی شدند. در بیانیه اعلام نتیجه اولین مرحله داورِ این جایزه آمده است: هیئت داوران مرحله اول سومین دوره جایزه شعر «احمد شاملو» ضمن سپاس‌گذاری از استقبال و همکاری شاعران و ناشران گرامی، به اطلاع می‌رساند که از بین ۲۰۱ عنوان مجموعه شعر چاپ‌شده در سال ۱۳۹۵ خورشیدی که تا پایان وقت تعیین‌شده (پایان مردادماه ۱۳۹۶) به دبیرخانه این جایزه رسید، ۱۶۸ عنوان آنها شرایط حضور در این دوره را دارا بود. در پی بررسی‌های دقیق و جلسات متعدد بحث و تبادل‌نظر میان داوران مرحله اول که شرح کامل آن در بیانیه شماره دو هیئت داوران به اطلاع خواهد رسید، ۱۲ اثر شایسته‌رأیایی به مرحله دوم تشخص داده شد که اسامی آنها به ترتیب حروف الفبا به قرار زیر است:

- آشوتیس خصوصی من، حسن همایون، نشر چشمه،
- باران شغال، مهدی مقیم‌نژاد، نشر حرفه هنرمند.
- تاریخ تبری، مرتضی بختایش، انتشارات بوتیمار.
- چندصورت از مستی، سمیرا رحبایی، نشر حکمت کلمه.
- در هیئت راه‌به‌ها، محمد درودگری، کتاب فانوس.
- دست از تازگی بردار و در جایی که تو را می‌بلعد قوربور، اسماعیل سراب، نشر حکمت کلمه.
- ریل‌ها پیش از ما رفتند، علی یاری، انتشارات بوتیمار، سرزن، فریاد ناصری، نشر حکمت کلمه.
- مات، زهرا حیدری، نشر شانی.
- من کمی آدم کم آورده‌ام، شکوه مقیمی، نشر غنچه.
- واژه‌ها به دیدن من آمدند، شمس‌لنگرودی.
- انتشارات نگاه.
- وطن، مهدی اخوان‌لنگرودی، انتشارات سرزمین اهورایی.

در بخشی از بیانیه هیئت داوران مرحله اول سومین دوره جایزه شعر احمد شاملو (بیانیه شماره دو) می‌خوانیم: «جایزه شعر احمد شاملو، امسال برای سومین سال متوالی به همت مؤسسه الف، بامداد و سرکار خاتم آیدا سرکسیان، با هدف ارج نهادن به بیش از نیم‌قرن فعالیت خلاقانه فرهنگی و ادبی یکی از بزرگ‌ترین شاعران معاصر و کمک به رشد و اعتلای شعر امروز فارسی، برگزار شده است.

هیئت داوران مرحله اول سومین دوره جایزه شعر شاملو، لازم می‌داند معیارها و شاخص‌های خود را در انتخاب ۱۲ مجموعه شعرِی که به‌عنوان کتاب‌های برگزیده، از میان ۱۶۸ عنوان کتاب واجد شرایط حضور در این رقابت ادبی که به دبیرخانه این جایزه رسید، اعلام دارد و ضمن اعلام معیارها و شاخص‌ها، اشاره به نکاتی را هم ضروری می‌داند.

۱. گسترش تجربه‌ها، تنوع و تکرر نگاه‌ها و عوض‌شدن برخی مصادیق زیباشناخت نسبت به گذشته و مواجهه با آثار و گرایش‌هایی که در رابطه با شعر و ادبیات ادعاهایی گوناگون را ابراز می‌دارند، قضاوت و داورِی درباره اعتبار آرای مختلف را با دشواری بسیاری روه‌رو می‌کند؛ به نظر بهترین شیوه برای درک از مصادیق نو و ادعاهای تازه، در مورد شعر، توجه به نظریه‌های متأخر ادبی و همچنین توجه به میزان موفقیت تجربه‌هایی که می‌پایند با امور زیباشناسانه در زبان است. هیئت داوران در بررسی‌های خود، توجه به این مسئله را مورد نظر قرار داده است.

۲. سازوکار جوایز ادبی، بی‌نیست به عنوان آن جوایز نیست. جایزه شعر احمد شاملو، با نام شاعری گره خورده که خود در حوزه زبان و محتوا پیشنهاداتی نو به شعر فارسی ارائه کرده و در بین طیف شاعران و برنخبگان و روشنفکران، در این طیف گسترده‌ای از مردم دهان‌به‌دهان می‌چرخد. ازاین‌رو، هنگام داورِی آثار هم به خلاقیت و پیشنهاداتی نو توجه شده و هم به امکان تکثیر و ارتباط‌پذیری بین طیف‌های مختلف اجتماعی.

۳. اگرچه هدف نهایی در انتخاب برگزیدگان، به صورت تمام‌درنظرداشتن رویکردهای اجتماعی و توجه به انسان و مسائل پیچیده او در اجتماع (که از ویژگی‌های شعر شاملوست) نبوده اما وجود نسبتی از حساسیت‌های اجتماعی و بغرنجی‌های جاری در زندگی انسان امروز، مورد نظر داوران این مرحله قرار گرفته است.

۴. نیما در بخشی از نوشته‌هایش بر شناخت جوهر زمان و تبدیل آن به شعر تأکید می‌کند که نکته‌ای کلیدی است، در پایه همین اشاره، پیوند محتوا و درنمایه آثار با واقعیت‌های جاری و نَسادی‌ها و آلام انسانی، همچنین مناسبت فرم و محتوا و چفت‌وبست زبان و تم، از معیارهای داوران این مرحله برای انتخاب بوده است.

۵. توجه به شورمندی و حضور «آن» شاعرانه – حضور و تلفیق عناصری چون تخیل و شعود و اندیشه به‌همراه زبان آوری – تصاویر بگر، پیوند با تفکر فلسفی، تاریخ و اسطوره، وجود شعاعی فکری و اندیشه‌ورزی، حساسیت به مسائل اجتماعی و محضات زندگی انسان معاصر به‌دور از احساساتی‌گری و رویکرد پند و اندرزگونه، از دیگر معیارهای داوران این مرحله بوده است.

رضا چاپچی، علیرضا عباسی و فؤاد نظیری هیئت داوران مرحله اول سومین دوره جایزه احمد شاملو هستند.